

Naturgenopretning som princip

Kan man genskabe natur?

Hvad er tidsperspektivet?

Kan den klare sig på længere sigt?

Trusler og løsninger for dansk natur og biodiversitet

• **Trusler**

- Lille naturareal
- Mange næringsstoffer ukrudtsarter frem nøjsomhedsarter tilbage
- Tilgroning med stauder og buske
- Ophobet førne og organiske lagre
- Intensiv, ensidig udnyttet natur (drænede, granskov)

• **Løsninger**

- Afsætte nye/omlægge gamle arealer til natur
- Fjerne næringsstoffer – genudsætte arter
- Fjerne opvækst ved klipning og græsning
- Afskrælle organiske jordlag og sedimenter
- Variation af lys, vand og dødt træ tilbage

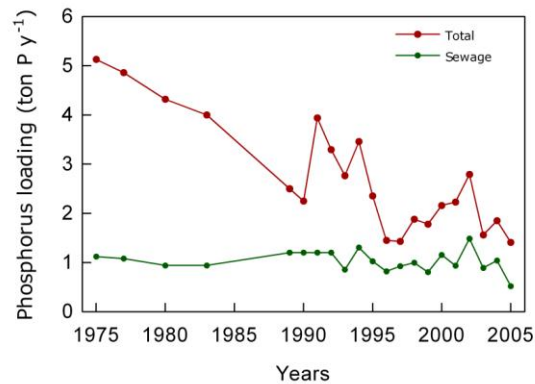
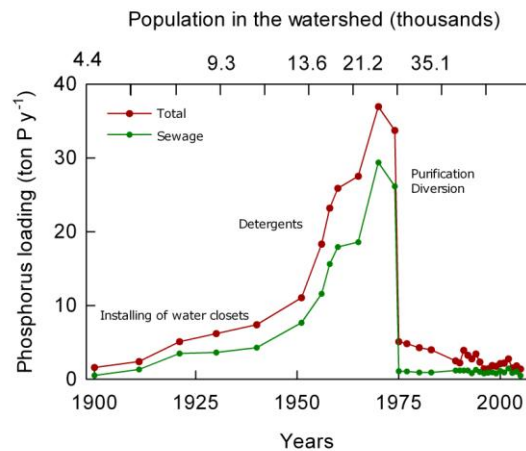
Naturgenopretning – håndtere problemet med overgødskning

- Komme effektivt af med næringsstoffer ude fra – **umiddelbar effekt (år)**
- Komme af med næringsstoffer og organisk stof ophobet i jorder og sedimenter samt næringsstoffer i grundvand – **lang hukommelse uden supplerende indgreb (10-100 år)**
- Interessante arter mangler og overdøves nu af næringselskende ukrudtsarter, som gerne breder sig til nyetablerede steder – **meget lang/uendelig hukommelse uden genudsætning**

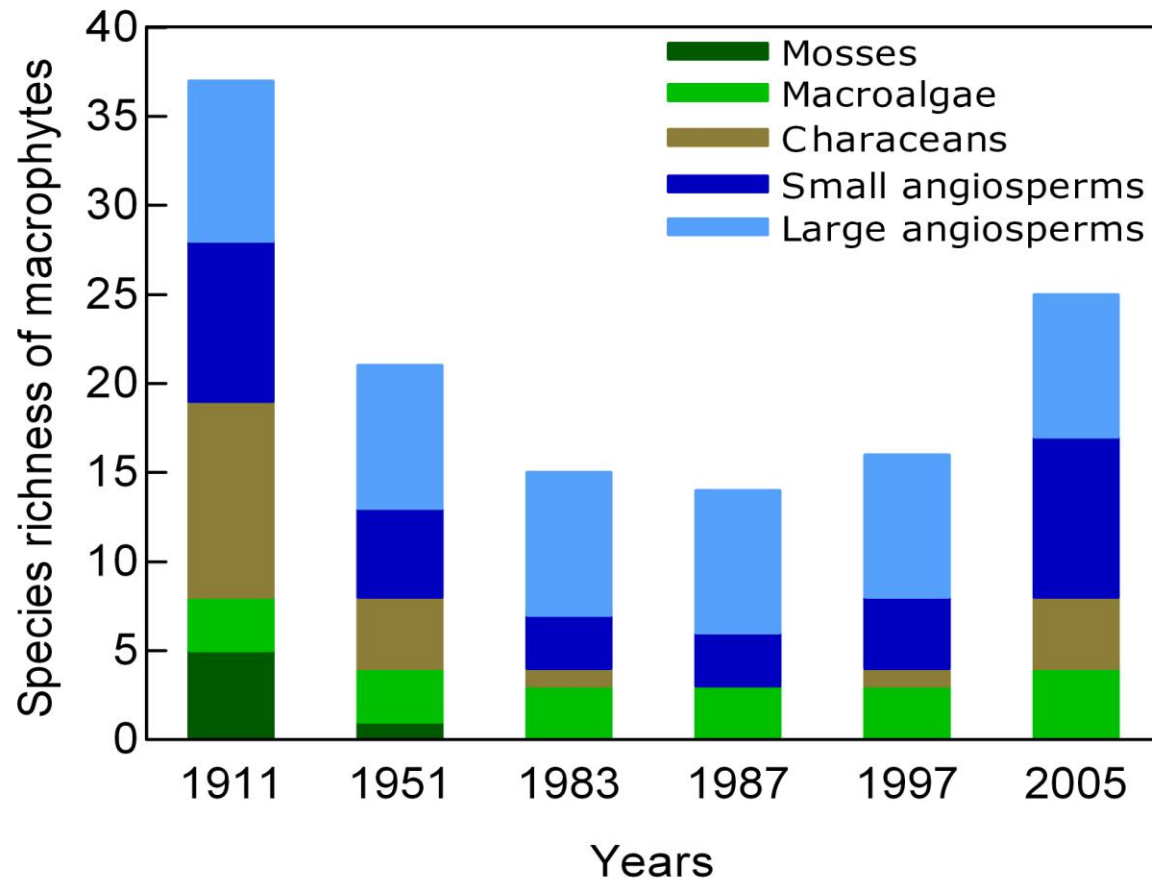
Lokale eksempler på forbedringer

- Furesøen – næringsbelastning og aflastning
- Nohlmarken – tilgroet kalkkær som ryddes og underkastes høslet
- Granskoven bort – og lyset, vandet og høslet tilbage i Grib Skov
- Afskrælning af lyngtørven på Randbøl Hede

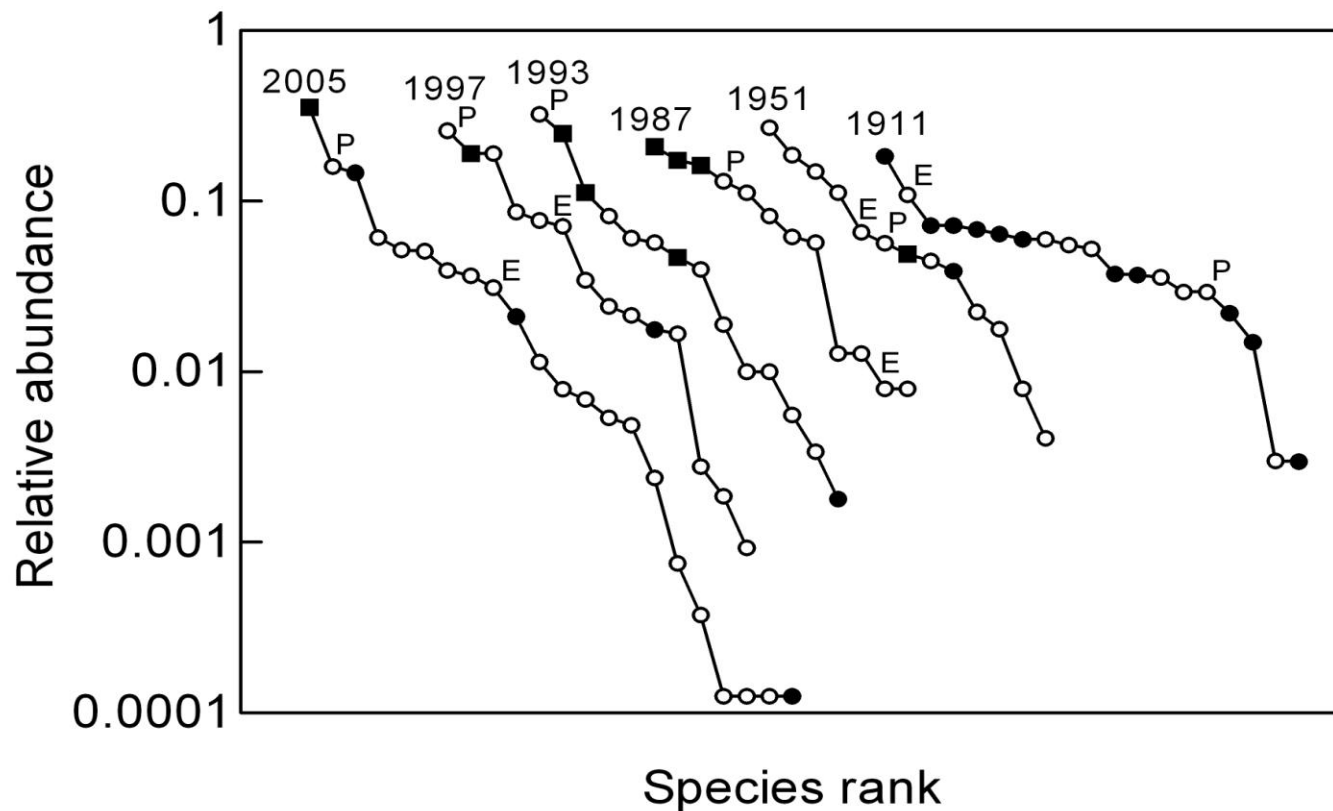
Næringsbelastning og aflastning af Furesøen 1900-2008

Tilbagegang og fremgang blandt undervandsplanterne

Næringskrævende arter består/rykker ind nøjsomhedplanter forsvinder permanent

Rigkæret, Nohlmarken (6 ha) i Västergötland

- Det fremvældende vand er kalkrigt (pH 7.8) og næringsfattigt; her er en vigtig baggrund for succesen
- I 1986 var området vokset næsten til – 240 arter
- Efter 14 års høslet er området nu åbent, artsrigt med en mosaik af mange små sjældne storer og rødlistede orkideer – i alt 350 arter
- 11 orkidearter, der før var fåtallige, er nu blevet til 16 arter, som nu er talrige

Lys og vand afløser den mørke produktions granskov i Grib Skov

70 plantearter før og 140 efter

Afskrælning af lyngtørv fjerner 100 års ophobning af næring og organisk stof

Figur 3. Afskrælning af lyngtørv på Randbøl Hede med hollandsk special-maskine. Foto: R. M. Buttenschøn

Hårdfører sporer af cypres-ulvefod spirer frem når lyngtørven skrælles af

Figur 1. På en sådan afbrændt jordoverflade er cypres-ulvefod let at finde. Et år efter afbrændingen. Foto: H. J. Degn.

Konklusion

- Der skal tages hårdt fat for at genoplive og sikre en natur, der er overgødsket og tilvokset
- Det går lettest, hvis arterne allerede findes på arealet eller i den umiddelbare nærhed
- Reetableringen har lange udsigter, hvis arterne er forsvundet og der kun findes små og fjerne bestande – især for svært spredte arter
- Retablering af nøjsomhedsarter er umulig, hvis man ikke kan komme af med næringsrig jord og grundvand
- Verden omkring os er under stigende overgødsning og naturindskrænkning, hvilket vanskeliggør reetablering af interessant natur

Konklusion

- Global opvarmning gør det sværere at genetablere nøjsomhedsarter